

**JOSEP ORIOL I BERNADET (1811-1860) I CAN RICART (1853).
ENTRE LA TRADICIÓ I LA MODERNITAT EN L'ARQUITECTURA
INDUSTRIAL CATALANA DE MITJAN SEGLE XIX**

Mercè Tatjer

Universitat de Barcelona

Marta Urbiola

Grup de Patrimoni Forum Ribera de Besòs

Els estudis d'arqueologia industrial sobre les indústries del Poblenou han fet notables aportacions a la història social i econòmica, de l'arquitectura industrial i de la ciència i la tècnica. La nostra comunicació és un estudi sobre el recinte fabril de Can Ricart (1853) i sobre el seu autor, l'arquitecte Josep Oriol i Bernadet (1811-1860).

Aquest arquitecte es formà a la Junta de Comerç, on coincidí amb Miquel Garriga i Roca i Ildefons Cerdà; alumne de reconeguts mestres, com ara A. Cellés i el matemàtic O. Novella, fou agrimensor, mestre d'obres i arquitecte acadèmic titulat per la Acadèmia de Bellas Artes de San Fernando (1833). És per la seva trajectòria professional un personatge clau de l'arquitectura i l'urbanisme catalans de mitjan segle XIX, un moment de transició entre el neoclassicisme i les noves concepcions arquitectòniques i urbanístiques que tractaven de resoldre els requeriments i els reptes de la societat industrial. Les seves activitats docents i científiques el situen en un lloc molt destacat entre les figures de la ciència i de la cultura del seu temps, en especial com a professor de la Junta de Comerç, de l'Institut d'Ensenyament Secundari, de l'Escola de Comerç i de l'Escola Industrial.

La intervenció d'aquest polifacètic arquitecte en la construcció de la fabrica a vapor d'estampats amb corrons metàl·lics de l'empresari tèxtil Jaume Ricart sintetitza en un excel·lent conjunt de clara influència neoclàssica tot un ampli repertori d'innovació tècnica i compositiva al servei de les noves necessitats de la revolució industrial. Respon a un programa unitari i mostra la capacitat de composició, de trobar solucions al servei de la funcionalitat de l'edifici i d'incorporar noves tècniques constructives.

Aquesta fàbrica, una de les primeres dissenyades per un arquitecte acadèmic, ocupa un espai corresponent a quatre illes de l'Eixample. Es configura com un recinte que, a partir d'un cos principal, dues places i un eix, articula naus adossades i naus aïllades en funció del procés de producció amb la màquina de vapor, la xemeneia i una esvelta torre. Després de la mort de Josep Oriol Bernadet, Josep Fontserè i Mestres completà el conjunt que, amb molt poques alteracions, ens ha arribat fins avui i és una de les poques fabriques d'aquest període que resta en peu.